

la vida ens aparegui tan natural, tan ben conclosa amb unes eines perfectament esmolades i flexibles, com si l'autora no hagués fet altra cosa en tota la vida. No hi ha rastres d'encarcament, ni de manca de destresa, ni d'ancorament en el passat. És fresca, fluent i ben feta» («Joana Raspall, un clàssic de la poesia per a infants», *Faristol*, núm. 74, novembre 2012, p. 9). I escriu i publica *Petits poemes per a nois i noies* (1981) i el segueixen una dotzena més de títols (*Bon dia, poesia!*, *Pinzellades en vers*, *Escaleta al vent...*), que de mica en mica arrenen a les escoles, són musicats, s'introdueixen en pàgines web especialitzades... són coneguts, apreciats i valorats per tots aquells que ens dediquem a l'ensenyament i a l'estudi de la literatura catalana.

Aquesta colla de fils, i d'altres que ens deixem al tinter (la seva poesia per a adults i les seves obres narratives, tant per a joves com per a adults), que són la mostra de la seva capa-

citada de treball, de la seva voluntat de servei, del seu amor i la seva dedicació a la llengua i al país, han teixit una corda tan gruixuda i compacta que difícilment ja es podrà trencar, perquè la Joana Raspall, com queda palès en els centenars i centenars d'actes que s'organitzen arreu del territori arran del seu centenari, ha esdevingut un clàssic vivent de la literatura catalana. Que per molts anys en puguem gaudir, si pot ser en la seva companyia, encara! I quan no pugui ser, a través de la seva obra, que es va reeditant i reeditant, un fet ben poc habitual en poesia, i encara menys en poesia infantil i juvenil. ◆

Nota: Aquest article és una ampliació del publicat per l'autor a la revista *Perspectiva Escolar*, núm. 369 (maig-juny 2013), pp. 68-70.

1913: Rosselló-Pòrcel, Espriu, Villangómez i les Normes Ortogràfiques

ANDREU SALOM I MIR

Aquest any 2013 és un any especial per a les lletres, la cultura i la llengua catalanes. D'una banda, es commemoren els cent anys del naixement dels poetes Bartomeu Rosselló-Pòrcel, Salvador Espriu i Marià Villangómez, tres grans escriptors de la literatura catalana del segle xx. Per una altra banda, en 1913, car aquest és l'any a què ens referim, aparegueren publicades les Normes Ortogràfiques de la Llengua Catalana, obra del mestre Pompeu Fabra, succés que per a la llengua i cultura catalanes constituí una fita cabdal en el redreçament de la identitat lingüística i de l'embranchida literària catalana. Les «Normes», com són conegudes, foren promulgades per l'Institut d'Estudis Catalans, la Secció Filològica de la qual tenia com a president el clergue manacorí Antoni Maria Alcover. La intenció que regia la institució era la de regularitzar el sistema ortogràfic del català, i superar així el desgavell ortogràfic del temps de la Renaixença. Tot i algunes reticències inicials, les normes foren adoptades

tot seguit per la premsa diària, per les principals revistes i per la gran majoria d'escriptors.

Quant als tres poetes citats, cal recordar que enguany s'estan celebrant, arreu de la nació, actes d'homenatge recordant la seva obra. El mallorquí Rosselló-Pòrcel, mort de tuberculosi a vint-i-cinc anys, és el poeta que supera els cànons de l'Escola Mallorquina i del model literari vigent en els anys trenta, el Noucentisme, per a construir un món literari modern i molt personal alhora («tota la meva vida es lliga a tu, / com en la nit les flames a la fosca»), que prefigura el futur de la nova poesia catalana i que tant influí en Salvador Espriu, gran amic de Rosselló. El cim que representa *Imitació del foc* n'és un exemple eloqüent. Al Principat, l'any Espriu és especialment intens, amb actes d'homenatge arreu del territori recordant la seva figura, com a poeta i com a intel·lectual compromès amb el seu país (el seu llibre *La pell de brau* el convertí popularment en «el

poeta nacional de Catalunya»). Alguns del seus versos, com «Direm la veritat sense repòs», «Ara digueu: / ens mantindrem fidels per sempre més / al servei d'aquest poble», o «Escolta, Sefarad, / els pobles no poden ser, / si no són lliures. / Que sàpiga Sefarad / que mai no podem ser / si no som lliures», han esdevingut icones del poble i crits reivindicatius. L'eivissenc Villangómez, discret i reservat, amb un to líric de gran volada, confegeix un corpus poètic illatiu entre natura i humanització, fortament vinculat a la terra que el va veure néixer («Voler l'impossible ens cal, / i no que mori el desig», escriu amb contundència).

Les efemèrides esmentades, la promulgació de les «Normes» i el naixement dels tres grans poetes, autors que han donat un bagatge poètic eminent a la literatura catalana del nostre temps, palesen la bona salut i la fortalesa espiritual de la llengua i la cultura catalanes, que alguns han intentat, inútilment i debades, durant anys i panys, veure per sempre anorreades. ◆